

SAMORZĄD MIEJSKI

Miesięcznik Związku Miast Polskich

Nr 2 (226) luty 2016

ISBN 1730-5187

100 lat Dąbrowy Górniczej

25 lat Związku Miast Polskich

Silny głos miast

W NUMERZE

25 LAT ZWIĄZKU MIAST POLSKICH

IV Obrona interesów miast to ustawowy cel Związku Miast Polskich. Jego realizacja metodami określonymi w Statucie Związku i w uchwałach organów statutowych, rzadko polega na działaniach bezpośrednio dotyczących danego miasta. Najczęściej jest to działalność, której celem jest obrona wspólnych spraw dla grupy bądź większości miast.

VII Nasza działalność umożliwia obronę miast przed ogromnymi stratami oraz pozyskiwanie dodatkowych pieniędzy. Skala tych korzyści liczona w złotych jest wielokrotnie wyższa niż składka. Wszystko to dzięki solidarnemu współdziałaniu we wspólnym interesie - mówi prezes Związku Miast Polskich, Zygmunt Frankiewicz, prezydent Gliwic.

ZE ZWIĄZKU

X Podczas posiedzenia w Poznaniu 19 lutego 2016 roku członkowie Zarządu ZMP negatywnie zaopiniowali m.in. projekt ustawy o zmianie ustawy o pracownikach samorządowych przygotowany przez ugrupowanie KUKIZ'15, który ma na celu usunięcie gabinetów politycznych przy wójtach, burmistrzach, prezydentach.

KRONIKA KRAJOWA

XII W marcu ruszają nabory dzieci do szkół podstawowych. W tym roku rodzice 6-latków będą musieli sami podjąć decyzję czy zapisać swoje dzieci do szkół podstawowych. Wiele miast postanowiło wspomóc rodziców w tym trudnym wyborze, organizując kampanie informacyjne czy przygotowując inne zachęty, które sprawiają, że 6-latki we wrześniu tego roku usiądą w szkolnych ławkach.

MIASTA JUBILEUSZOWE

XIV Były momenty trudne, takie jak polowa lat 90. i zamykanie kopalń. Pojawiła się jednak szansa, jaką było powstanie specjalnej strefy ekonomicznej. Dzięki temu w Dąbrowie pojawiły się znane międzynarodowe koncerty - mówi prezydent Dąbrowy Górniczej, Zbigniew Podraza. Miasto obchodzi w tym roku 100-lecie nadania praw miejskich.

Na okładce:

Wyremontowany zabytkowy Pałac Kultury Zagłębia w Dąbrowie Górniczej. O mieście piszemy na str. XIV i XV.

Fot. Archiwum UM

25 lat ZMP

Silny głos miast

19 stycznia tego roku minęło równo 25 lat od restytuowania Związku Miast Polskich. Dokonali tego przedstawiciele 61 miast, którzy wzięli udział w Kongresie Restytucyjnym Związku.

Tak naprawdę Związek Miast Polskich powołano w 1918 roku po odzyskaniu przez Polskę niepodległości. Miasta były zrujnowane pierwszą wojną światową i konieczne było wypracowanie sposobu ich ratowania.

- Po wyborach 1989 roku stan był podobnie katastrofalny, chociaż od pół wieku nie przeżywalismy wojny - wspomina Wojciech Szczęśny Kaczmarek, pierwszy po 1989 roku prezes ZMP i prezydent Poznania w książce „Kaczmarek nad Kaczmarekami”. - Stargano mechanizmy gospodarcze, samorządność lokalną wyrzucono ze świadomości, teraz z trudem się to odbudowuje. Brakowało także skutecznych instrumentów prawnych do rozwiązywania problemów miejskich. Nie były uregulowane np. prawa własności budynków użyteczności publicznej, dróg, urzędzeń, instalacji itd, a mieszkańcy miast oczekiwali od władz miejskich działań we wszystkich dziedzinach życia miasta, czyniąc nas za to odpowiedzialnymi.

Idea odtworzenia Związku została przedstawiona miastom w 1990 roku. 3 i 4 sierpnia ówczesne władze Elbląga zorganizowały I Konferencję Prezydentów Miast RP. Właśnie na tamtym spotkaniu prezydent Poznania, Wojciech Szczęśny Kaczmarek, zgłosił formalnie ten pomysł, choć o potrzebie zorganizowania się polskich miast myślano równocześnie także w Gdańsku i Elblągu. Faktem jest, że poznańska delegacja przyjechała na Konferencję z gotowym projektem statutu Związku. Wkrótce właśnie Poznaniowi powierzono misję tworzenia sekretariatu grupy inicjatywnej.

Warto powiedzieć, że projekt statutu opracowano w dużej mierze w oparciu o Statut Związku z 1931 roku. Po dostosowaniu do przepisów Ustawy o samorządzie terytorialnym wymagał on konsultacji i dalszej pracy. Ostateczny tekst przyjęto 21 września 1990 r., podczas kolejnego posiedzenia grupy organizacyjnej.

Do końca listopada 1990 roku 50 rad miejskich podjęło uchwały o przystąpieniu do budowanego Związku Miast Polskich. W tej sytuacji pierwsze, restytucyjne posiedzenie Zgromadzenia Ogólnego Związku odbywa się w dniach 18 – 20 stycznia 1991 roku.

Formalna rejestracja Związku Miast Polskich jako stowarzyszenia gmin nastąpiła 26 lipca 1993 roku.

Przedwojenne dzieje

Z inicjatywy mecenasa Adolfa Suligowskiego, Prezesa Rady m.st. Warszawy, w dniach 19-21 listopada 1917 roku odbył się w Warszawie, za zgodą niemieckich władz okupacyjnych, Pierwszy Zjazd Przedstawicieli Miast Królestwa Polskiego. Podczas spotkania 16 miast powołało Związek Miast Królestwa Polskiego. Na koniec 1918 roku Związek liczył już 75 miast. W styczniu 1919 roku w II Zjeździe Związku uczestniczy już, poza miastami z byłego zaboru rosyjskiego, 6 miast Małopolski (Kraków, Lwów, Przemyśl, Rzeszów, Jarosław i Wieliczka).

Miasta wielkopolskie po raz pierwszy uczestniczyły w aktywności Związku w styczniu 1920 roku, kiedy to odbył się w Warszawie IV Nadzwyczajny Zjazd Przedstawicieli Związku. Wtedy też prezesem Związku zostaje wybrany prezydent Poznania, Jarosław Drwęski. Po miesiącu od tego wydarzenia do Związku należy już 169 miast, a na końcu 1920 roku – 333 miasta. O takim błyskawicznym potrojeniu liczebności Związku zadecydowało głównie przekonanie miast o przydatności tej organizacji. Związek odnotowywał konkretne efekty swej działalności, przede wszystkim w dziedzinie legislacyjnej, a także w rewindykacji szeregu uprawnień i uzyskiwaniu korzystnych rozwiązań w systemie finansowania miast.

Najważniejszymi osiągnięciami Związku działającego przed wojną była Ustawa o miastach, wypracowanie systemu finansowania miast w nawiązaniu do ogólnego systemu podatkowego, prawo umożliwiające miastom gospodarowanie gruntami i wreszcie operacja oddłużenia miast przeprowadzona w latach 30.

W roku 1929 do Związku należało 529 miast, co porównane z liczbą 624 miast należących do całego państwa polskiego, świadczy o sile i znaczeniu ZMP w okresie międzywojennym.

Najważniejsze cele

Inicjatorzy restytucji Związku w 1990 roku, przystępując do tworzenia programu działania, szybko zauważyli pewne podobieństwa między latami międzywojennymi a sobie współczesnymi.

- Sytuacja, w której Związek Miast Polskich podjął w latach 90. swoją działalność była pod wieloma względami zbliżona do tamtej sprzed 70 lat – mówi Andrzej Porawski, biorący od początku udział w budowaniu „nowego” Związku. - Na początku lat 90. brak było wielu niezbędnych regulacji prawnych oraz systemu finansowania miast. Na trudną sytuację miast składały się m.in. liczne zobowiązania wynikające z wcześniejszych działań, utrudniające start odradzającym się samorządom miejskim. Nie istniała własność komunalna, za to występowały liczne utrudnienia w przebiegu procesu komunalizacji.

Nowo powstały Związek za jedno ze swoich podstawowych zadań uznał działanie zmierzające do uzyskania regulacji prawnych, niezbędnych do stworzenia systemu ustrojowego, w którym znajdzie się określone miejsce dla samorządów miejskich. Zakładano, że działania będą podejmowane już w fazie tworzenia projektów ustaw, ich opiniowania. Zdecydowano o udziale przedstawicieli Związku w pracach komisji sejmowych. Uznano, że Związek powinien stać się reprezentacją interesów miast w kontaktach z administracją rządową oraz w działaniach gospodarczych.

Za niezwykle ważną uznano działalność promocyjną, polegającą na atrakcyjnym przedstawianiu potencjalnych możliwości gospodarczych miast rozmaitym partnerom krajowym i zagranicznym.

W opinii twórców Związku, powinien on także tworzyć lub zlecać opracowanie ekspertyz charakteryzujących stan rozmaitych dziedzin życia miast i proponujących sposoby ich poprawy.

Czarna procesja

Podczas Nadzwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego ZMP, 18 kwietnia 1991 roku w Warszawie, Związek zorganizował tzw. „czarną procesję”. Za wzór dla tego wydarzenia posłużyła Czarna Procesja mieszkańców z 1789 roku. Wtedy do Warszawy przybyli przedstawiciele 141 miast królewskich, aby upomnieć się o prawa dla stanu mieszczańskiego. Ubrani na czarno delegaci na czele z prezydentem Warszawy Janem Dekertem przeszli ulicami stolicy pod Zamek Królewski, miej-

sce obrad Sejmu Czteroletniego, gdzie złożyli na ręce króla Stanisława Augusta Poniatowskiego petycję, domagającą się przyznania praw publicznych dla mieszczan. Manifestacja ta przyczyniła się do powołania przez sejm specjalnej komisji do spraw reformy ustroju, której prace zakończyły się 18 kwietnia 1791 uchwaleniem prawa o miastach – pierwszego takiego aktu prawnego na świecie.

W procesji, która odbyła się w 1991 roku wzięło udział około 200 przedstawicieli polskich miast. Przeszli oni spod kolumny Zygmunta na Placu Zamkowym do gmachu Sejmu. Delegacja Związku została przyjęta przez marszałka Sejmu Mikołaja Kozakiewicza oraz wicemarszałka Senatu, Andrzeja Wielowiejskiego. Otrzymali oni, podobnie jak wcześniej na ulicy dziennikarze, tekst *Memoriału o stanie polskich miast.*

- Wobec pogłębiającego się kryzysu w miastach, grożącego załamaniem się samorządności lokalnej w gminach miejskich, w których mieszka ponad trzy piąte obywateli Rzeczypospolitej, miasta zdecydowały się na dzisiaj manifestację, licząc na to, że przedstawione w ten sposób problemy tej specyficznej grupy gmin skuteczniej trafią do świadomości posłów i senatorów naszego, wolnego wreszcie kraju. Wystąpienie nasze spowodowane zostało uświadomieniem sobie skali zagrożeń dla dalszego bytu miast oraz obawą o to, by całkowite zahamowanie ich rozwoju materialnego nie zniweczyło możliwości tworzenia wartości kulturowych – napisali członkowie Związku Miast Polskich w Memoriale.

Ewa Parchimowicz

UCHWAŁA PROGRAMOWA (podjęta na Kongresie Restytucyjnym Związku Miast Polskich)

Kongres Restytucyjny ZMP określa następujące główne kierunki działania Związku:

1. Niezwłoczne podjęcie działań zmierzających do kompleksowego uregulowania podstaw prawnych funkcjonowania samorządów terytorialnych w szczególności przez inicjowanie i opiniowanie projektów aktów prawnych, takich jak:

- ustawa o samorządzie terytorialnym
- ustawa o podziale kompetencji
- ustawa o prawie budżetowym
- ustawa o dochodach gmin
- ustawa o planowaniu przestrzennym i prawie budowlanym
- ustawa o gospodarce gruntami
- ustawa o drogach

oraz innych ustaw w zakresie dotyczącym samorządów terytorialnych.

2. Inicjowanie prac w zakresie poszukiwania nowoczesnych rozwiązań dotyczących gospodarki komunalnej, mieszkaniowej, ochrony środowiska, ochrony zdrowia, oświaty, kultury itp.

3. Określenie strategii polityki gospodarczej miast z uwzględnieniem specyfiki ich rozwoju, biorąc pod uwagę ich wielkość, cechy regionalne, uwarunkowania ekologiczne itp. Oraz organizowanie promocji gospodarczej miast i prowadzenie działalności na rzecz rozwoju przedsiębiorczości, przy współpracy z różnymi organizacjami gospodarczymi.

4. Wypracowanie nowoczesnych rozwiązań w zakresie kształtowania polityki socjalnej miast.

5. Nawiązywanie współpracy z krajowymi i międzynarodowymi organizacjami miast celem wymiany doświadczeń w zakresie samorządności.

6. Prowadzenie działalności szkoleniowej i wydawniczej, dotyczącej problematyki miast.

Związek dla miast

Walka o wspólne sprawy

Obrona interesów miast to ustawowy cel Związku Miast Polskich, gdyż jest on stowarzyszeniem miast, działającym na podstawie art. 84 ustawy o samorządzie gminnym.

Swoje cele Związek realizuje na podstawie uchwał Zgromadzenia Ogólnego i Zarządu. W Zgromadzeniu Ogólnym biorą udział delegaci miast członkowskich i to oni w uchwałach Zgromadzenia przesądają o kierunkach działania Związku.

Statut Związku precyzuje sposoby realizacji celu, jakim jest obrona interesów miast:

- **reprezentowanie miast** na forum ogólnopolskim i międzynarodowym **we wszystkich wspólnych sprawach**,
- inspirowanie i opiniowanie **projektów aktów prawnych**, dotyczących samorządu terytorialnego,
- organizowanie **wymiany doświadczeń** w zarządzaniu miastami,
- podejmowanie **wspólnych inicjatyw** gospodarczych i kulturalnych,
- prowadzenie działalności **wydawniczej, szkoleniowej i promocyjnej**.

Zarząd podejmuje swoje działania bieżące na podstawie tych uchwał, kierując się dodatkowo:

- problemami zgłaszanymi przez miasta w ramach obszernej korespondencji (w ciągu roku Zarząd rozpatruje ok. 100 pism z miast członkowskich),
- wnioskami i sugestiami komisji problemowych Związku, do których w ostatniej kadencji prezydenci i burmistrzowie miast zgłosili blisko 600 osób,
- zamawianymi ekspertyzami prawnymi,
- materiałami opracowywanymi przez Biuro Związku, w tym także na podstawie opinii lub ankiet nadsyłanych przez miasta członkowskie.

Realizacja **obrony interesów miast**, metodami określonymi w Statucie Związku i w uchwałach organów statutowych, rzadko polega na działaniach bezpośrednio dotyczących danego miasta. Najczęściej jest to działalność, której celem jest obrona wspólnych spraw dla grupy bądź większości miast.

Opiniowanie i inspirowanie projektów aktów prawnych jest drugą najważniejszą formą obrony wspólnych interesów miast. I tutaj Związek ma poważne osiągnięcia, spośród których można wymienić (oprócz

wskazanych wyżej spraw dotyczących finansów JST) na przykład:

- zablokowanie niekorzystnych dla miast projektów ustawy o planowaniu przestrzennym i ordynacji wyborczej (2004-2006);
- **uchwalenie ustawy o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego** (2005);
- zwiększenie rangi polityki miejskiej w ustawie o działach administracji rządowej (2012);
- dodanie do ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju nowego rozdziału „Polityka miejska” (2014);
- przywrócenie dofinansowania społecznego budownictwa czynszowego (2015);
- opracowanie samorządowego projektu ustawy o rewitalizacji (2013) i uchwalenie na jego podstawie, choć ze zmianami, **ustawy o rewitalizacji** (2015);
- skuteczne wywalczenie zmian w poselskim projekcie ustawy o powie-

cie metropolitalnym, która została ostatecznie uchwalona jako **ustawa o związkach metropolitalnych** (2015); najważniejszym osiągnięciem w tej ustawie jest – mimo protestów resortu finansów – wzrost o 5 % udziału gmin tworzących związek metropolitalny w podatku PIT;

- wycofanie się – już w obecnej kadencji – ze sposobu wprowadzenia do aktów planistycznych gmin **nowych map ryzyka powodziowego**, do czego przyczyniła się ekspertyza dotycząca jakości tych map, opracowana na zlecenie Związku (2016).

Związek Miast Polskich wywiera istotny wpływ na kształt rozwiązań legislacyjnych, dotyczących samorządów miast i gmin. Przedstawiciele Związku uczestniczą w pracach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, podczas których udaje się wynegocjować setki korzystnych dla samorządów zmian w rządowych projektach ustaw i rozpo-

Wśród najważniejszych osiągnięć Związku, dotyczących **finansów miast**, tych najbardziej wymiernych, należy wymienić:

- wyrok TK z 1993 roku, dzięki któremu zaniechano obciążania miast skutkami finansowymi kosztów budowy infrastruktury towarzyszącej budownictwu mieszkaniowemu z lat 1982-1991; dla części miast, skutki tego wyroku były większe niż ich roczny budżet;
- rezygnacja ze zmniejszenia udziału gmin w CIT z 5 do 2 % (1994);
- rezygnacja z zamrożenia stawek podatków i opłat lokalnych (1996);
- wzrost udziału gmin we wpływach z tytułu użytkowania środowiska (wzrost gminnego i ustanowienie powiatowego funduszu ochrony środowiska, które następnie zostały włączone do dochodów własnych) (1998);
- zablokowanie niekorzystnego dla miast projektu zmian w ustawie o dochodach JST (2000);
- zrekompensowanie gminom ubytku wynikającego ze zmian w Karcie Nauczyciela, poprzez eliminację tzw. błędu ministra Handtke (2000); rekompensata została ustalona dzięki masowej akcji Związku, z udziałem 1500 miast i gmin, i wyniosła ok. 1,6 mld zł w skali kraju; co skutkuje do dziś, ponieważ łączna kwota subwencji jest gwarantowana;
- znaczące modyfikacje w nowej ustawie o dochodach JST, która uzyskała kształt znacznie korzystniejszy niż pierwotny projekt rządowy (2003);
- przywrócenie korzystniejszego dla miast algorytmu podziału subwencji „szkolnej” (2004/5);
- korekta subwencji „szkolnej” dla miast w roku 2005; korekta ta skutkuje w kolejnych latach, aż do dnia dzisiejszego;
- zgłoszenie do Sejmu obywatelskiego projektu zmian w ustawie o dochodach JST (akcja „Stawka większa niż 8 mld” w 2012 r., ponad 300 tys. podpisów), do rozpatrywania którego Sejm powrócił w grudniu 2015 r.;
- podjęcie przez Ministra Finansów rozmów w sprawie zrekompensowania samorządom skutków zwiększenia kwoty wolnej od podatku PIT (2016).

rzążeń, choć oczywiście nie wszystkie propozycje są akceptowane przez stronę rządową. Wszystkie wywalczone tam sprawy dotyczą miast członkowskich.

Reprezentanci Związku – wywodzący się zawsze z miast należących do ZMP – uczestniczą też w różnych gremiach przed-

ekspertyz prawnych. Są one opracowywane na podstawie zapotrzebowania z miast w sprawach uznanych za wspólne.

Na podstawie tych opinii i ekspertyz Związek podejmuje także **działania interwencyjne**, wspierając ekspercko i finansu-

z osobna miały uzyskane przez nas korzystne rozwiązania legislacyjne. Nie sprawdzamy, jak miasta korzystają z opracowywanych przez nas ekspertyz prawnych. Nie znamy także stopnia wykorzystania przez poszczególne samorządy miejskie naszej internetowej bazy danych o miastach (**SAS**) czy bazy dobrych praktyk (www.dobrepraktyki.pl).

Każde z miast powinno samo oszacować, jakie korzyści odnosi z obecności w Związku. Trzeba przy tym wziąć pod uwagę zarówno korzyści bezpośrednie, jak i te, które wynikają ze wspólnych przedsięwzięć, w tym zwłaszcza z lobbyingu legislacyjnego i relacji z instytucjami centralnymi.

Obecność wszystkich polskich miast w Związku jest bardzo cenna. Oznacza ona bowiem przede wszystkim wnoszenie doświadczeń danego miasta do wspólnych stanowisk i przedsięwzięć. To stanowi faktyczną siłę Związku. Jest to szczególnie ważne teraz, gdy zapowiadane i wprowadzane są zmiany, które na pewno spowodują znaczące skutki dla samorządów.

(APO, JP)

Trwająca 4 miesiące kampania „Stawka większa niż 8 mld”, której zwieńczeniem było przekazanie do kancelarii sejmu ponad 300 tys. podpisów pod obywatelskim projektem ustawy o dochodach JST, zmobilizowała wiele miast do aktywności i wspólnego działania.

Fot. E. Parchimowicz

stawicielskich, w tym komitetach monitorujących krajowe i regionalne programy operacyjne UE, starając się o jak najkorzystniejsze dla samorządów decyzje.

Wymiana doświadczeń w zarządzaniu miastami odbywa się przede wszystkim w komisjach problemowych Związku, w których pracuje od kilku kadencji kilkaset osób (w obecnej jest to 600 przedstawicieli miast członkowskich), a także dzięki konferencjom, seminarium, konkursom oraz realizowanym przez Związek projektom.

Najważniejszym z nich, który nadal trwa, jest finansowany ze środków mechanizmu Finansowego EOG (norweskich) projekt predefiniowany dotyczący współpracy JST w miejskich obszarach funkcjonalnych. Jest on wypracowany przez Związek Miast Polskich, we współpracy z Norweskim Związkiem Władz Lokalnych i Regionalnych (KS) oraz Ministerstwem Rozwoju Regionalnego, które zorganizowało trzy równoległe programy dla miast: program regionalny EOG i dwa programy w ramach PO PT. W projekcie predefiniowanym uczestniczyło 60 partnerstw.

W ostatnich 10 latach miasta członkowskie otrzymały możliwość nieodpłatnego korzystania z kilkudziesięciu

jąc wystąpienia miast do sądów i Trybunału Konstytucyjnego w sprawach, których korzystne rozstrzygnięcie może przynosić korzyści dla wszystkich miast.

Miasta w dużym stopniu finansują działalność Związku. Wynika to z przyjęcia – podobnie jak w okresie międzywojennym – zasady obliczania składki członkowskiej w Związku w sposób solidarnościowy, to znaczy w przeliczeniu na liczbę mieszkańców, przy czym duże miasta mają ulgę. Trzeba w tym miejscu jednak dodać, że **z roku na rok coraz większy procent budżetu Związku stanowią środki pozyskane z zewnątrz** (50% z dotacji w 2015 roku).

Skuteczność ZMP, podobnie jak korporacji samorządowych w innych krajach, nie jest całkowita, ale utrzymuje się na średnim poziomie 40% udanych zmian legislacyjnych. Zależy to od wielu czynników, w tym także od jego siły, a **siłą Związku to również jego liczebność**. Miasta, przystępując do Związku, włączają się bowiem w nurt miast solidarnie walczących o swoje sprawy i wzmacniają w ten sposób wspólny głos samorządów miejskich.

Do Związku należy obecnie 296 miast, które uznają, że łączą je wspólne sprawy i że należy je razem – z pożytkiem dla każdego z miast – rozwiązywać. Nie potrafimy obliczyć, jaki wpływ na każde z miast

Ostatnio Związek wspierał osiem ważnych dla miast spraw w Trybunale Konstytucyjnym:

- art. 179 kodeksu cywilnego (z wniosku Nowej Rudy, wygrana),
- uchylenie ważności planów zagospodarowania przestrzennego (z wniosku Łodzi, przegrana),
- art. 15 ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego (z wniosku Ostrowca Świętokrzyskiego, uchylony art. 15 pod naszym naciskiem),
- algorytm podziału subwencji szkolnej (z wniosku Łodzi, przegrana),
- „trzynastki” dla burmistrzów, prezydentów i innych osób (wystąpienie Rzecznika Praw Obywatelskich na nasz wniosek, wygrana),
- skutki niezłożenia w terminie oświadczeń majątkowych i innych (z wniosku posłów PO, ze wsparciem ZMP; wygrana),
- zmiany w ustawie o rodzinnych ogrodach działkowych (na zaproszenie Prezesa TK; wnioski miast uwzględnione, nowelizacja ustawy częściowo satysfakcjonująca),
- problem niedofinansowania przekazywanych zadań (z wniosku Nowej Soli, dotąd nierozpatrzony).

Wierzę w organizacje samorządowe

**Wojciech Szczesny Kaczmarek, prezydent Poznania w latach 1990-1998,
prezes Związku Miast Polskich w latach 1991-1998**

Początkowo mogliśmy jedynie przedstawiać kolejnym rządowi tzw. „pożądane życzenia”. Dopiero po 1992 r. podczas Ogólnopolskiej Konferencji Prezydentów, Burmistrzów i Wójtów, w której uczestniczył ówczesny prezydent Lech Wałęsa, udało się powołać Radę ds. Samorządu Terytorialnego przy Prezydencji RP, a następnie, za rządów premier Hannu Suchockiej, Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Potem było różnie, najpierw z powodu rządów przedstawicieli „filozofii wiejskiej”, a potem zwolenników hamowania decentralizacji państwa. Udało się przełamać Ustawę o funkcjonowaniu dużych miast oraz Ustawę o finansowaniu gmin, a do Konstytucji wprowadzono rozdział o samorządzie terytorialnym w kształcie przez nas proponowanym.

Wcześniej, odwołując się do Trybunału Konstytucyjnego, doprowadziliśmy do umorzenia zobowiązań podjętych jeszcze przez Rady

Narodowe w latach 1980-1986, dotyczące zasad finansowania budownictwa mieszkaniowego. Potem, po spektakularnej „czarnej procesji” protestacyjnej w Warszawie, skierowaliśmy do Trybunału sprawę niezgodności z Konstytucją Ustawy o najmie lokali i dodatkach mieszkaniowych, i także wygraliśmy!

(„Kaczmarek nad Kaczmarkami”, Poznań 1998)

Związek ma swoje osiągnięcia i sporo znaczy. Mamy wygrane procesy o zmiany ustaw w Trybunale Konstytucyjnym, wiele inicjatyw legislacyjnych korzystnych dla miast i samorządów, obywateli w ogóle. Nasze rzadkie, ale znaczące manifestacje odnoszą skutek. Urzędy centralne wiedzą już, że istnieje Europejska Karta Samorządu Lokalnego, której trzeba przestrzegać. Nasze opinie, właśnie Związku Miast Polskich, są coraz częściej brane pod uwagę.

Także pozostała działalność Związku: wymiana doświadczeń (zjazdy, konfe-

rencje), promocja gospodarcza (Wystawy Gospodarcze Miast Polskich, związane z nimi wydawnictwa), jak i inne przedsięwzięcia, mają już swoją renomę.

(Samorząd Miejski nr 19, czerwiec 1995 r.)

Wierzę w samorządy, organizacje samorządowe i społeczeństwo obywatelskie, bo jestem z Wielkopolski. Korzystamy tutaj z wieloletniej tradycji samorządowej, doświadczeń naszych przodków „organiczników”. (...)

Samorządność jest sposobem na odrodzenie więzi społecznych na poziomie klatki schodowej, bloku i osiedla, a także jest szkołą odpowiedzialności za wspólne dobro i pracę. Dlatego uważam, że nigdy dość samorządności!

(„Kaczmarek nad Kaczmarkami”, Poznań 1998)

Ciężka, intensywna praca

**Piotr Uszok, prezydent Katowic w latach 1998-2014,
prezes Związku Miast Polskich w latach 1998-2003**

Moja przygoda ze Związkiem Miast Polskich ma bardzo długą historię, chciało by się rzec, że w pewnym sensie Związek wytyczył moją drogę samorządową, tą w skali mojego miasta, jak i w skali ogólnopolskiej.

Pierwszy raz prezydentem Katowic zostałem wybrany w roku 1998, kilka miesięcy później zostałem prezesem Związku Miast Polskich po nieodżałowanym Wojtku Szczesnym Kaczmarku. Był to okres bardzo szczególny, ponieważ w roku 1999 wchodziła w życie bardzo istotna reforma samorządu terytorialnego, powstawały powiaty i samorządowe województwa. Był to czas bardzo intensywnej pracy, bardzo częstych spotkań w organizacjach samorządowych, jak i z przedstawicielami nowo powstałych jednostek samorządu terytorialnego. W pewnym sensie Związek Miast Polskich pełnił rolę koordynatora tych wszystkich działań. Duże zaangażowanie dyrektora Andrzeja Porawskiego, jak i całego zespołu Biura pozwalało sprawnie te wszystkie sprawy prowadzić.

Chyba najważniejszym przedsięwzięciem, którego zorganizowania w tym czasie podjął się Związek była organizacja Ogólnopolskiej Konferencji Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów, Starostów i Marszałków w Poznaniu. Było to pierwsze o tak szerokim wymiarze spotkanie z przedstawicielami rządu i samym premierem Jerzym Buzkiem, po wprowadzeniu reformy administracyjnej państwa. Spotkanie to było bardzo konstruktywne i owocne. Pełnienie funkcji Prezesa Związku Miast Polskich pozwalało mi znacznie szerzej obserwować wszystkie zmiany, które zachodziły w Polsce, a nabyte doświadczenie w znacznej mierze pomogło mi objąć później funkcję prezesa zarządu Unii Metropolii Polskich oraz pełnić przez wiele lat funkcję współprzewodniczącego Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

W tym miejscu trzeba wyraźnie podkreślić, że to właśnie Związek Miast Polskich był twórcą założeń powstania tej Komisji. Podejmował się także wielu

inicjatyw samorządowych w skali kraju, był twórcą wielu wniosków do Trybunału Konstytucyjnego w imię ochrony praw lokalnych społeczności. Bez wcześniejszego doświadczenia w Związku Miast Polskich zapewne moja kariera samorządowa potoczyłaby się inaczej.

Dzisiaj z perspektywy czasu, który już minął, oceniam bardzo pozytywnie działalność Związku. Bez jego obecności polski samorząd terytorialny byłby na pewno inny, moim zdaniem zdecydowanie gorszy. Jeszcze raz serdecznie dziękuję dyrektorowi Porawskiemu, ale także wszystkim pracownikom Biura. Miałem okazję wiele razy obserwować ich zaangażowanie - czy to w pracy bieżącej, czy też przy organizacji dużych wydarzeń. Życzę, by nadchodzący czas był dobrym czasem dla Związku, by był dalej tak aktywny i skuteczny. By zawsze szanowano jego opinie i stanowiska.

Wszystkie miasta do ZMP

*Ryszard Grobelny, prezydent Poznania w latach 1998-2014,
prezes ZMP w latach 2003-2015*

Zostałem prezesem Związku Miast Polskich w okresie znaczących zmian, nie tylko w samej organizacji. W tym czasie początkowo zwiększyła się liczba członków ZMP, co było dla mnie powodem do sporej satysfakcji. Stał się on wtedy też bardziej powszechnym związkiem. Taką tendencję udało się utrzymać przez kolejne kadencje. Znaczącą zmianą w tych czasach było pojawienie się środków unijnych. Z jednej strony stanowiły one wielkie wyzwanie dla miast, wzbudziły liczne dyskusje, jak je wykorzystywać. Związek pomagał w tym miastom, pokazywał dobre praktyki, a z drugiej strony - sam zaczął z nich korzystać, realizując projekty, świadcząc lepsze doradztwo. Doskonalliliśmy System Analiz Samorządowych, wzmacnialiśmy wymianę doświadczeń, promowaliśmy dobre rozwiązania, poprawialiśmy współpracę międzynarodową. W tych dziedzinach dzięki środkom zewnętrznym z UE udało się dużo zrobić.

Jednym z głównych i widocznych działań ZMP jest lobbying i próba wpływania na rozwiązania legislacyjne. To od zawsze jest taka sinusoida, raz jest lepiej, raz gorzej. W tych latach było podobnie. Związek wciąż aspiruje na lidera struktury samorządowej. W moim odczuciu jest najsilniejszą organizacją samorządową i od zawsze próbował przeprowadzić lobbyingowi legislacyjnemu w kwestiach samorządowych. Niestety, nie udało się stworzyć spójnej reprezentacji wszystkich stowarzyszeń samorządowych takiej, która mówiłaby jednym wspólnym głosem. To jest prawdziwe wyzwanie na przyszłość - zbudować strukturę dobrej współpracy między różnymi stowarzyszeniami samorządowymi, aby w efekcie móc wymusić lepsze rozwiązania legislacyjne.

Wzmocnić głos samorządów w Polsce można również poprzez zwiększenie liczeb-

ności członków ZMP. W tym miejscu chciałbym zwrócić się z apelem, do tych, którzy nie są jeszcze w nim zrzeszeni. Byłoby idealnie, gdyby Związek reprezentował wszystkie miasta w naszym kraju, i wtedy byłoby oczywiste, że jest organizacją powszechną. Miasta muszą zrozumieć, że konkurujemy między sobą o inwestorów, pieniądze unijne, mieszkańców, ale w jednej sprawie nie konkurujemy - o dobre rozwiązania dla samorządu. Tu mamy wspólny interes. Gdy lepiej się dzieje w samorządach, to z reguły we wszystkich, a nie tylko w kilku czy kilkudziesięciu. Tego zrozumienia ciągle nie ma, a szkoda, bo nie jest to tylko kwestia wysokości składek, ale siły oddziaływania, a tego wyraźnie wciąż brakuje.

W stronę współdziałania i solidarności

Zygmunt Frankiewicz, prezes Związku Miast Polskich, prezydent Gliwic

Związek Miast Polskich od dawna jest postrzegany jako najsilniejsza ogólnopolska organizacja samorządowa. Moją ocenę można traktować jako obiektywną i wyrażoną z pozycji zarówno zewnętrznego, jak i wewnętrznego obserwatora, gdyż Gliwice należą do ZMP dopiero od 2011 roku. Wysoka pozycja ZMP to także zobowiązanie.

O przynależności do ZMP należy w dużej mierze decydować przez pryzmat pojęcia solidarności. Jedna trzecia miast w Polsce, zrzeszonych w Związku, skupia 72% populacji ludności miejskiej. Związek jest rzecznikiem spraw samorządowych i działa w interesie ogółu samorządów miejskich. Dostrzeżenie tej zalety przez przedstawicieli miast staje się od razu silnym motywatorem do zapisania się do ZMP, co jest ważnym krokiem w stronę dobrego współdziałania i solidarności. Nowi członkowie - wespół z dotychczasowymi - mają szansę wspierania działań Związku i to nie tylko poprzez składkę członkowską. Należy przy tym zaznaczyć, że w stosunku do korzyści, jakie płyną z efektów funkcjonowania Związku, składki są znikomo niskie, również na tle innych korporacji samorządowych. Nasza działalność umożliwia obronę miast przed ogromnymi stratami oraz pozyskiwanie dodatkowych pieniędzy. Skala tych korzyści li-

czona w złotówkach jest wielokrotnie wyższa niż składka. Wszystko to dzięki solidarnemu współdziałaniu we wspólnym interesie.

W pracy związku samorządowego, niezależnie czy jest to organizacja ogólnopolska czy regionalna, kluczowa jest dobra współpraca miast. Podczas mojego blisko 20-letniego przewodniczenia w Śląskim Związku Gmin i Powiatów doświadczyłem jak bardzo dużo uczą się od siebie poszczególne jednostki samorządu terytorialnego. Taka sieć powiązań, jeśli jest dobrze wykorzystywana, stanowi o sile korporacji samorządowej. Gdy pojawi się konieczność wypowiedzenia się w imieniu samorządów, to jesteśmy w stanie sprawnie i szybko pozbierać eksperckie opinie i wypracować wspólne stanowisko. To właśnie w wykorzystaniu wysokiego potencjału sieci współpracy między ekspertami z miast widzę przyszłość Związku. Powinniśmy dążyć do tworzenia i rozbudowywania tej sieci różnymi sposobami, co może dać naprawdę pożądane rezultaty, które będą korzystne dla wszystkich członków.

Korporacje samorządowe powinny się wzajem wzmacniać, a nie osłabiać. Zachęcam wszystkich do tego, aby do nich przystępowali. Wzrost liczby członków wpływa nie tylko na obniżenie składki członkowskiej, ale przede

wszystkim daje możliwość zaangażowania w tę codzienną, merytoryczną pracę znacznie większej liczby ekspertów. Dzięki temu samorząd terytorialny będzie silniejszy. Każdemu wójtowi, prezydentowi i burmistrzowi będzie się łatwiej pracowało dzięki wsparciu, na jakie może liczyć ze strony Związku. Korzyści dla mieszkańców są przy tym oczywiste.

Inną sprawą jest jednak to, że przebicie się z wszystkimi ważnymi kwestiami, którymi się zajmujemy do mediów i naszych mieszkańców jest sporym problemem. To często niewdzięczne tematy, którymi się nikt za bardzo nie interesuje, a opinia publiczna nie ma świadomości skali ważności problemów, w których Związek zabiera głos. Mimo braku tej świadomości w odbiorze społecznym, potrzebujemy dziś jeszcze lepszej, merytorycznej pracy. Jej znaczenie, choć często dziś pomniejszane, obroni się samo poprzez wzrost jakości życia obywateli. Efekty pracy zależą przede wszystkim od naszego zaangażowania i solidarności, a nie od PR, który może pozycjonować nasze dokonania, ale ich nie zastąpi.

Kalendarium

25-lecia Związku Miast Polskich (1990) 1991-2016

skrót

3 i 4 sierpnia 1990, Elbląg - I Konferencja Prezydentów Miast RP

11 sierpnia 1990, Gdańsk - powołanie grupy organizacyjnej Związku Miast Polskich (przedstawiciele rad i prezydenci ponad 30 miast)

17 sierpnia 1990, Poznań - decyzja o utworzeniu Związku Miast Polskich, będącego kontynuacją tradycji istniejącego w okresie II RP

do końca listopada 1990 – 50 rad miejskich podjęło uchwały o przystąpieniu do ZMP

18-20 stycznia 1991, Poznań – Kongres Restytucyjny ZMP z udziałem delegatów 60 miast (64 należały w tym momencie do Związku)

18 kwietnia 1991, Warszawa – „czarna procesja” z udziałem 200 przedstawicieli miast; wręczenie prezydium Sejmu „Memoriału o stanie polskich miast” przygotowanego przez Zarząd ZMP

20-21 lipca 1991, Poznań - Ogólnopolskie Spotkanie Hejnalistów Miejskich

11 stycznia 1992 – 1. numer wznowionego po wojnie „Samorządu Miejskiego” – miesięcznika informacyjnego Związku Miast Polskich

14-21 czerwca 1992, Poznań – Wystawa Gospodarcza Miast zorganizowana przez ZMP (powierzchnia 2500 m², 39 miast); Wystawa Insigniów Polskich Miast

19-20 czerwca 1992, Białe Błotko pod Poznaniem – Zjazd Gospodarczy Związku Miast Polskich; ogłoszenie wyników konkursu „Innowacje w miastach”

11-13 września 1992, Poznań - I Ogólnopolska Konferencja Prezydentów, Burmistrzów i Wójtów Gmin Polskich (blisko 500 uczestników z ponad 400 gmin polskich); temat: rola samorządu terytorialnego w reformie państwa; udział premier Hannu Suchockiej

26 lipca 1993 - rejestracja Związku Miast Polskich jako stowarzyszenia gmin - wpis ZMP przez sąd do rejestru pod numerem 1199

13 października 1993, Sosnowiec - I Przegląd Materiałów Promocyjnych Miast (cykliczna impreza organizowana co roku przez ZMP do dziś) oraz warsztaty na temat promocji miast

4 grudnia 1993 – Memoriał Związku Miast Polskich do posłów i senatorów w sprawie sytuacji finansowej gmin i nowej ustawy o finansowaniu gmin – ZMP organizuje wspólne wystąpienie miast do Trybunału Konstytucyjnego

tacji finansowej gmin i nowej ustawy o finansowaniu gmin – ZMP organizuje wspólne wystąpienie miast do Trybunału Konstytucyjnego

1 maja 1994, Poznań - podczas II Kongresu Samorządu Terytorialnego **prof. Michał Kulesza został pierwszym laureatem Złotej Wstęgi Miast Polskich - honorowej nagrody za wybitne zasługi dla ST**

styczeń 1995 - wystąpienie prezesa ZMP w imieniu 400 miast i gmin do TK – zażalenie art. 4 ustawy o najmie lokali i dodatkach mieszkaniowych; wyrok TK: satysfakcja finansowa gmin – TK orzekł, że samorządy na wypłatę dodatków mieszkaniowych muszą otrzymywać od rządu pełne uzupełnienie wydatków

1996 - wspólne wystąpienie gmin, miast, sejmików wojewódzkich i stowarzyszeń wójtów i burmistrzów z inicjatywy ZMP do TK w sprawie ustawy z 4 lipca 1996 r. o zmianie ustaw w tym ustawy o podatkach i opłatach lokalnych

9-10 lutego 1996, Starogard Gdański i Gdynia - XI Zgromadzenie Ogólne ZMP 5-lecie Związku: **podczas uroczystości na rynku w Starogardzie Gdańskim Związek otrzymał sztandar – prezent od miasta**

16-18 września 1996, Ostrowiec Świętokrzyski - I Polsko-Brytyjska Konferencja Miast Partnerskich

4-5 października 1996, Zgorzelec i Görlitz - I Kongres Miast Partnerskich Polski i Niemiec

25-26 października 1996, Opole - Spotkanie Miast i Gmin Partnerskich Polski i Finlandii

maj 1998 – Nagroda Europy za 1998 r. dla Częstochowy – pierwszego polskiego miasta

8 października 1999 – petycje wszystkich ogólnopolskich organizacji samorządowych do marszałka Sejmu Macieja Płażyńskiego – najważniejsze problemy legislacyjne samorządu terytorialnego

23-26 listopada 1999 – Targi Inwestycyjne Miast Investcity – ponad 160 wystawców, po raz pierwszy na stoiskach powiatu i euroregiony

21-24 listopada 2000 – Targi Inwestycyjne Miast Investcity z udziałem ponad 150 wystawców; III Zjazd Gospodarczy Samorządu Terytorialnego oraz konkurs ZMP „Innowacje w miastach – Miasto 2000”

17-18 maja 2001, Poznań XIV Ogólnopolska Konferencja Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów, Starostów i Marszałków z udziałem premiera Jerzego Buzka – „10 punktów premiera”, początek II etapu reformy samorządowej

24-25 czerwca 2001, Gdańsk - IV Kongres Miast Partnerskich Polski i Niemiec z udziałem prezydentów Aleksandra Kwaśniewskiego i Johanna Rau – „Sąsiedztwo polsko-niemieckie inspiracją i nadzieją dla Europy nowego tysiąclecia”

15-20 października 2001 - stoisko ZMP i polskich miast na targach nieruchomości Barcelona Meeting Point oraz seminarium zorganizowane przez ZMP dla zagranicznych inwestorów nt. możliwości inwestowania w polskich miastach

2003r. – zmiana formuły Targów Inwestycyjnych Miast Polskich Investcity – podzielone na 3 tematyczne salony: nieruchomości, gospodarka, środowisko

13-14 maja 2003, Warszawa - I Środkowo-europejskie Targi Nieruchomości i Inwestycji CEPIF współorganizowane przez ZMP

13-14 listopada 2003 r. - w Warszawie I Kongres Miast Polskich zorganizowany przez ZMP (udział ponad 350 prezydentów i burmistrzów)

2004 - Sejm zniósł trzynastki posłom i senatorom, wójtom, burmistrzom, prezydentom, starostom i marszałkom województw (ZMP w grudniu 2004 r. zwrócił się do Rzecznika Praw Obywatelskich z prośbą - popartą podpisami ponad 300 samorządowców -

o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją RP (art. 32 w związku z art. 2) art. 1 i 4 ustawy z dnia 4 marca 2004 o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników jednostek sfery budżetowej. Rzecznik 7 stycznia 2005 r. wystąpił z wnioskiem w tej sprawie do Trybunału Konstytucyjnego – 21 lutego 2006 wyrok TK - „trzynastki” przywrócono;

2005-2006 r. - realizacja przez ZMP projektu „Polska w UE – lepsza jakość życia w miastach” (60 projektów z miast, 12 audycji telewizyjnych, 24 spoty reklamowe)

8-9 marca 2007, Poznań - Zgromadzenie Ogólne ZMP (wyborcze); wręczenie honorowej nagrody – Złotej Wstęgi Miast Polskich za wybitne zasługi dla samorządu dr Janowi Olbrychtowi

maj 2007 - rozpoczęcie realizacji projektu „Budowanie potencjału instytucjonalnego jednostek samorządu terytorialnego do lepszego dostarczania usług publicznych” finansowanego ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego

6-8 października 2008 - stoisko ZMP i polskich miast na targach nieruchomości EXPO REAL w Monachium

wrzesień 2009 - w siedzibie ZMP powstaje Krajowy Punkt Kontaktowy Programu URBACT II

8-9 marca 2010, Poznań - Kongres 20-lecia Samorządu Terytorialnego z udziałem prezydenta Lecha Kaczyńskiego, marszałka Sejmu Bronisława Komorowskiego, wice-marszałka Senatu Marka Ziółkowskiego oraz premiera Tadeusza Mazowieckiego

czerwiec 2010 r. - przystąpienie ZMP do projektu systemowego „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych – wypracowanie i upowszechnianie standardów współpracy”

25 sierpnia 2010, Warszawa - konferencja prasowa ZMP „Czy miastom grozi bankructwo?”

16-17 września 2010, Kalisz - VIII Kongres Miast Polskich „Miasta – spuścizna dziejów i wyzwania przyszłości”

16 - 17 czerwca 2011, Zamość - III Samorządowe Forum Kultury ZMP (kultura miejska 2000+, instytucje, dziedzictwo, marki)

15-16 września 2011, Lublin - IX Kongres Miast Polskich (rewitalizacja, zagospodarowanie odpadów, finanse miast)

22-25 listopada 2011, Poznań - V Zjazd Gospodarczy Miast, w tym m.in. konferencja „Wspólna gospodarka odpadami gmin i regionów - jak nie utopić publicznych pieniędzy w śmieciach”

16 i 17 maja 2012, Kowal - I konferencja „Oblicza małych miast”

czerwiec 2012 - początek projektu predefiniowanego ZMP „Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej jako narzędzi rozwoju lokalnego i regionalnego” - Projekt norweski II

20 lipca 2012, Warszawa - konferencja prasowa - inauguracja kampanii „Stawka większa niż 8 mld”, akcja zbierania podpisów pod obywatelskim projektem ustawy

26 września 2012 - Złota Wstęga Związku Miast Polskich dla prof. Jerzego Buzka - honorowa nagroda za wybitne zasługi dla ST

27 września 2012, Warszawa - przemarsz z Placu Trzech Krzyży do Sejmu - zebrano ponad 300 tys. podpisów obywateli pod projektem ustawy o zmianie ustawy o dochodach JST, samorządowcy zanieśli podpisy i projekt ustawy do kancelarii Sejmu - koniec I etapu kampanii „Stawka większa niż 8 mld”

25 i 26 października 2012, Ostrów Wlkp i Kalisz - IV Samorządowe Forum Kultury ZMP (polityka pamięci i tożsamości lokalnej, wielokulturowość polskich miast, ograniczenie wydatków na kulturę, seniorzy w polityce kulturalnej miast)

6 grudnia 2012 - Pierwsze czytanie obywatelskiego projektu Ustawy o dochodach JST w Sejmie; projekt przedstawił Andrzej Porawski, dyrektor Biura ZMP, pełnomocnik Komitetu Inicjatywy Ustawodawczej

16-17 maja 2013, Łęczycza i Uniejów - II konferencja „Oblicza małych miast”; rozwój czy degradacja

12 - 13 września 2013, Gorzów Wlkp. - V Samorządowe Forum Kultury ZMP; tematyka: zarządzanie strategiczne w kulturze, muzea, lokalni liderzy edukacji kulturalnej

7 - 8 listopada 2013, Kraków - XI Kongres Miast Polskich; tematyka: polityka miejska, rewitalizacja, przyszła perspektywa unijna; prezes ZMP Ryszard Grobelny i prezes ŚZGiP Zygmunt Frankiewicz wręczyli minister Rozwoju Regionalnego Elżbiecie Bieńkowskiej projekt ustawy o rewitalizacji obszarów zdegradowanych wraz z uzasadnieniem opracowany przez ZMP i ŚZGiP

23 czerwca 2014, Łódź - międzynarodowa debata „10 lat po największym rozszerzeniu UE - perspektywa lokalna i regionalna”; ZMP, w ramach projektu „Dekada członkostwa Polski w UE - jacy byliśmy, kim jesteśmy, dokąd zmierzamy”

grudzień 2014 - zakończenie projektu „Dialog społeczny w sektorze i przedsiębiorstwach

samorządowych” - tzw. Projekt norweski III; pierwszy w Polsce raport przygotowany przez ZMP „Samorząd jako pracodawca. Raport o zatrudnieniu w sektorze samorządowym”

5 - 6 marca 2015, Poznań - Kongres XXV-lecia Samorządu Terytorialnego pod patronatem i z udziałem prezydenta RP Bronisława Komorowskiego i premier Ewy Kopacz; organizatory ZMP i pozostałe ogólnopolskie organizacje samorządowe Przesłanie korporacji JST - docelowa wizja Samorządnej Rzeczypospolitej

6 marca 2015 - Złota Wstęga Związku Miast Polskich dla Piotra Uszoka - honorowa nagroda za wybitne zasługi dla ST

marzec 2015 - I etap projektu „Przygotowanie ukraińskich samorządów do wdrożenia reform decentralizacyjnych i stowarzyszenia z UE” - projekt wspólnie ZMP i ŚZGiP

9 i 10 września 2015, Łódź - XIII Kongres Miast Polskich i V Kongres Urbanistyki Polskiej; tematyka - rewitalizacja

październik 2015 - Ustawa o rewitalizacji uchwalona przez Sejm i podpisana przez prezydenta RP - ustawa oparta na projekcie przygotowanym przez ZMP i ŚZGiP

20 października 2015 - Rada Ministrów przyjęła Krajową Politykę Miejską - pierwsza polska polityka miejska, która wyznacza pożądane kierunki rozwoju miast, o co od wielu lat zabiegał Związek Miast Polskich

25 listopada 2015 - drugi raz prezentowany jest w Sejmie obywatelski projekt ustawy o dochodach JST; posłowie zdecydowali o jego dalszym procedowaniu i skierowali go do prac w komisjach

19-20 listopada 2015, Śrem - IV Konferencja „Oblicza małych miast” - „Problemy rozwoju małych miast”, tematyka: finanse małych miast, rewitalizacja, rola małych miast w rozwoju obszarów wiejskich

23-24 listopada 2015, Warszawa - konferencja kończąca projekt „Miasta w transferze polskiego doświadczenia decentralizacji na Ukrainę”

Pełna wersja Kalendarium znajduje się [tutaj](#)

Zarząd ZMP w Poznaniu

Więcej swobody dla samorządów

Podczas posiedzenia w Poznaniu 19 lutego 2015 roku członkowie Zarządu ZMP negatywnie zaopiniowali m.in. projekt ustawy o zmianie ustawy o pracownikach samorządowych przygotowany przez ugrupowanie KUKIZ'15, który ma na celu usunięcie gabinetów politycznych przy wójtach, burmistrzach, prezydentach.

Możliwość zatrudnienia w urzędach gmin osób na stanowiskach doradców i asystentów pojawiła się w nowej ustawie o pracownikach samorządowych z 21 listopada 2008 roku. W dyskusji podkreślano, że zatrudnianie na tych stanowiskach jest tylko możliwością, a nie obowiązkiem ustawowym. Przedstawiciele miast zwracali uwagę, że wątpliwo-

ści budzi podana w projekcie informacja, że w samorządach zatrudnionych jest nawet 10 tysięcy osób na tych stanowiskach. W ich opinii sytuacja ma miejsce głównie w dużych miastach. Na przykład w Urzędzie Miasta Krakowa doradcy sprawują funkcje eksperckie i są zatrudniani, aby zajmować się określoną - istotną w danym momencie z punktu widzenia miasta - problematyką, np. polityką senioralną czy zagadnieniami jakości powietrza. Rozwiązania te funkcjonują też w ograniczonym zakresie, bowiem ustawa określa maksymalną dopuszczalną liczbę zatrudnionych (w Krakowie jest to 7 osób). Rezygnacja z tego typu możliwości zrodzi konieczność zlecania ekspertyz na zewnątrz na mocy umów cywilnoprawnych, co nie przyniesie wcale zapowiadanych oszczędności. Zdaniem samorządowców, projekt jest źle napisany, a samorządy powinny mieć swobodę decydowania w kwestii zatrudnienia asystentów i doradców.

O lepszych rozwiązaniach dla budżetów JST

Negatywną opinię uzyskał również projekt ustawy o zmianie ustawy – o finansach publicznych (Nowoczesna), który dotyczy wprowadzenia innego sposobu ustalania poziomu wydatków sektora publicznego (zasada zerowego salda strukturalnego dochodów i wydatków, wdrożenie instytucji „hamulca długu”). Zmiany mogą mieć negatywny wpływ na finanse JST. - Jest to ciekawe z punktu widzenia badawczego, natomiast jako wyznacznik kształtowania budżetu może być ryzykowane ze względu

na niejednoznaczne metody wyliczeń w kontekście powiązań z gospodarkami innych krajów – argumentował Tomasz Andrukiewicz, prezydent Elku. Zbigniew Podraza, prezydent Dąbrowy Górniczej zgłosił wątpliwość, czy w przypadku wprowadzenia tego projektu nie pojawi się konieczność ograniczenia wydatków państwa, zmniejszenia kwot przekazywanych na realizację

W spotkaniu wzięli udział - Jacek Jaśkowiak, prezydent Poznania jako gospodarz miasta oraz Iwona Wieczorek, dyrektor Narodowego Instytutu Samorządu Terytorialnego w Łodzi, która zaproponowała Związkowi Miast Polskich współpracę, m.in. przy popularyzacji dobrych praktyk.

Fot. J. Proniewicz

zadań obligacyjnych (np. na edukację) czy zwiększenia zaangażowania środków własnych JST na realizację zadań zleconych.

Pozytywnie oceniono projekt ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty (PO), który zakłada podwyższenie dotacji przedшкоlnej na dziecko sześciolatnie do wysokości subwencji oświatowej przysługującej samorządowi terytorialnemu w danym roku budżetowym na ucznia szkoły podstawowej. Członkowie Zarządu zaznaczali, że zaproponowane zmiany są nie tylko w pełni uzasadnione, ale też konieczne. Przyjęte rozwiązanie będzie służyło oświacie w 2017 roku i w przyszłości.

Zaakceptowano też projekt ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o dochodach JST. (PO), który zawiera propozycję wprowadzenia w miejsce kwoty wolnej od podatku zmniejszenie podatku o 1440 zł z jednoczesnym wdrożeniem mechanizmu rekompensaty samorządom utraconych dochodów. Regulacja ta, mimo braku głębszych rozwiązań systemowych, stanowi swoiste minimum, umożliwiające przynaj-

mniej w krótkiej perspektywie zachowanie istniejącego status quo dochodowego.

Współpraca i bez nadregulacji

Członkowie Zarządu wyrazili ponadto poparcie dla kierunku zmian w projektach ustawy o zmianie ustawy – Prawo łowieckie oraz niektórych innych ustaw (KUKIZ'15 i PiS), które zakładają zracjonalizowanie gospodarki łowieckiej w połączeniu z gospodarką rolną i pobudzenie środowisk rolniczych i środowisk łowieckich do współpracy (np. utworzenie Funduszu Odszkodowawczego za zniszczenia spowodowane przez dziką zwierzynę w gospodarstwach rolnych, którego dysponentem będzie wojewoda).

Pozytywnie, choć z uwagami, samorządowcy z miast zaopiniowali rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa (MliB) w sprawie zakresu projektu miejscowego planu rewitalizacji w części tekstowej oraz zakresu i formy wizualizacji ustaleń miejscowego planu rewitalizacji. Daje ono gminom dobre narzędzie do uporządkowania przestrzeni publicznej, jednak zmusza je do bardzo szczegółowych, technicznych zapisów w miejscowym planie rewitalizacji, co w istniejącej sytuacji własnościowej może budzić sprzeciw właścicieli terenów i trudności w prawidłowym tworzeniu dokumentów planistycznych. Niektóre zaproponowane wymagania są zbędne lub mało zrozumiałe i mają cechy nadregulacji: np. określenie proporcji i kształtu bryły budynku (lepiej grafika niż opis) czy określenie stopnia zwarcia i wysokości zieleni.

Obniżyć standardy lokali socjalnych

Podobną ocenę uzyskało rozporządzenie MliB w sprawie finansowego wsparcia na tworzenie lokali socjalnych, mieszkań chronionych i lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy. Zgłoszone uwagi dotyczyły wyłączenia stopy bezrobocia jako czynnika wpływającego na wysokość wsparcia państwa oraz obniżenia standardów dla lokali chronionych, które mogą być trudne do osiągnięcia przy lokalach przystosowanych, a nie nowo wybudowanych.

Bez uwag przyjęto projekt znowelizowanych wytycznych dotyczących sprawozdawczości w programach UE (MR). Szczegółowe uwagi zgłoszono z kolei do projektu zmian wytycznych w zakresie zasad realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa (MR).

Więcej w Komunikacie na www.zmp.poznan.pl

Joanna Proniewicz

Z Komisji Wspólnej ...

Rodzina 500+ - przyspieszyć procedury

Problemy z przygotowaniem do wdrożenia rządowego Programu „Rodzina 500+”, sposób zaopiniowania tzw. specustawy o VAT, a także problemy związane z powoływaniem koronerów - to główne tematy posiedzenia Komisji Wspólnej, które odbyło się 24 lutego br.

Samorządowcy ponownie poruszyli problem Programu Rodzina 500+, który ma wejść w życie już 1 kwietnia br. Okazało się, że oprogramowanie komputerowe, które ma służyć wdrażaniu programu będzie przekazane dopiero z końcem marca. W takiej sytuacji zabraknie czasu na przeszkolenie pracowników.

Dać czas samorządom

- Prosilibyśmy tam, gdzie to jest możliwe, żeby można było liczyć na wcześniejszy dostęp do tego oprogramowania - z oczywistych powodów sprawności wdrażania Programu 500+ - powiedział Krzysztof Żuk, współprzewodniczący ze strony samorządowej.

Jak dodał **Jacek Krywult**, prezydent Bielska-Białej, miasta mają bardzo mało czasu na przygotowanie się do realizacji nowego zadania. A przecież muszą zatrudnić nowych pracowników i to w normalnym trybie, czyli poprzez rozpisanie konkursów. Poza tym na zakup sprzętu komputerowego muszą zorganizować przetargi – to wszystko wymaga czasu. Dlatego w miastach, gdzie zgłosi się kilkanaście czy nawet kilkadziesiąt tysięcy ludzi będą poważne problemy. Prezydent Krywult zaproponował przygotowanie tzw. szybkiej ścieżki w kwestii zatrudniania pracowników i organizacji przetargów, by maksymalnie przyspieszyć proces przygotowania do realizacji Programu Rodzina 500+.

Odpowiadając samorządowcom **Stanisław Szwed**, wiceminister rodziny, pracy i polityki społecznej powiedział, że w tej chwili trwają konsultacje i szkolenia pracowników w poszczególnych województwach; biorą w nich udział również pracownicy ministerstwa cyfryzacji.

- Robimy wszystko, by programy informacyjne jak najszybciej do państwa dotarły. Mam świadomość, że jest pilna potrzeba, aby od 1 kwietnia wszystko weszło w życie. Mam też nadzieję, że nie będzie większych problemów z realizacją tego zadania – mówił Szwed.

Koroner po polsku

Prezydent Bielska-Białej poruszył narastający od lat problem odmowy wystawiania aktów zgonu przez lekarzy i próby przerzucania tego problemu na samorządy. Powiedział, że od 2 lat trwa wymiana korespondencji

z ministerstwem zdrowia, dotycząca określenia zasad stwierdzenia zgonu, jego przyczyn i wystawienia aktu zgonu. Stos pism rośnie, ale rozwiązania tej sprawy nie widać.

- Mamy już kilka przypadków w miastach, że lekarze odmawiają wystawienia kart zgonu. Dlaczego? Z jednej strony Narodowy Fundusz Zdrowia uznał, że nie jest to czynność medyczna i nie będzie za to płać. Z drugiej strony

Samorządowcy apelowali o szybszy dostęp do oprogramowania potrzebnego do obsługi Programu 500+.

Fot. H. Hendrysiak

powołuje się na ustawę o cmentarzach i chowaniu zmarłych z 1961 r. i zadania starosty. Tylko starosta w 1961 r. to była administracja rządowa, a nie samorządowa. Niektórzy zapominają, że coś się zmieniło przez 50 lat – mówił prezydent Krywult. Dodał, że w niektórych pismach każe się samorządom powoływać koronera, który miałby stwierdzać zgon – pomimo, że w polskim systemie prawnym taka instytucja nie istnieje, nie ma takiego zawodu.

- Rzeczywiście to jest problem – przyznał wiceminister zdrowia, Piotr Warczyński. Poinformował jednak, że przy Głównym Inspektoracie Sanitarnym działa od niedawna, jak się wyraził, „wielosektorowy” zespół, którego zadaniem jest napisanie nowej ustawy od podstaw, gdyż starej nie da się już nowelizować. Warczyński powiedział też, że na kolejnym posiedzeniu ma zostać ustalony harmonogram jego prac oraz terminy realizacji poszczególnych etapów prac. Informacja ta zostanie przekazana stronie samorządowej w marcu.

Poprawić powietrze

Współprzewodniczący Komisji - **Krzysztof Żuk** i **Mariusz Błaszczak** podpisali uchwałę o powołaniu doraźnego Zespołu ds. jakości powietrza, który – jak postulował wiceminister **Mariusz Gajda** na styczniowym posiedzeniu KWRiST – miałby być też ciałem doradczym ministra środowiska.

Zespół ma się zająć przygotowaniem rozwiązań prawnych i finansowych umożliwiających poprawę jakości powietrza w Polsce, a także eliminację barier i ograniczeń, które uniemożliwiają samorządom realizację zadań w tym zakresie. Zespół liczy 12 osób, po 6 ze strony rządowej i samorządowej

Niezaopiniowana specustawa o VAT

Projekt ustawy o zasadach rozliczeń w podatku od towarów i usług oraz dokonywania zwrotu środków europejskich przez JST oraz o zmianie ustawy o finansach publicz-

nych – decyzją Komisji Wspólnej ze stycznia miał zostać zaopiniowany przez Zespół ds. systemu finansów publicznych, który zebrał się 23 lutego br. Strona samorządowa odmówiła jednak zaopiniowania go ze względu na odrzucenie niektórych jej ważnych postulatów, a także ze względu na brak wersji projektu z naniesionymi zmianami. Jednocześnie zaproponowała, by Zespół ponownie zajął się projektem i wydał decyzję wiążącą, pod warunkiem jednak przekazania jego nowej wersji.

Zdzisława Wasążnik, dyrektor Departamentu Finansów Samorządu Terytorialnego w ministerstwie finansów odpowiedziała, że ta kwestia jeszcze będzie analizowana. *– Jest to kwestia czasu i prac nad projektem. W związku z tym myślę, że w ciągu dwóch – trzech dni prześlemy stanowisko ministra finansów w tej sprawie.*

Jeśli projekt nie trafi do strony samorządowej w nowej wersji, pozostanie niezgodzony.

hh

Kampanie informacyjne, wyprawki, badania lekarskie

Miasta zabiegają o 6-latki

W marcu ruszają nabory dzieci do szkół podstawowych. W tym roku za sprawą nowelizacji ustawy o oświacie rodzice 6-latków będą musieli sami podjąć decyzję czy zapisać swoje dzieci do szkół podstawowych.

Podpisana na początku stycznia przez prezydenta nowelizacja ustawy o systemie oświaty autorstwa posłów PiS zniósł obowiązek szkolny dla 6-latków i przedszkolny dla 5-latków. Dzieci będą obowiązkowo rozpoczynać naukę w wieku siedmiu lat, po rocznym obowiązkowym przygotowaniu przedszkolnym dla sześciolatków.

Od nowego roku szkolnego dzieci sześciolatnie będą mogły pójść do I klasy pod warunkiem odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego. Jeśli nie będą go miały, konieczna będzie pozytywna opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Wiele miast postanowiło wspomóc rodziców w tym trudnym wyborze, organizując kampanie informacyjne czy przygotowując inne zachęty, które sprawią, że 6-latki we wrześniu tego roku usiądą w szkolnych ławkach.

„Mamo, tato! Chcę iść do szkoły”

To tytuł kampanii informacyjnej, którą przygotował Poznań. Działania prowadzone pod tym hasłem mają pokazać, że poznańskie placówki są w pełni przygotowane do edukowania najmłodszych. Władze miasta podkreślają, że szkoły mają przygotowaną bogatą ofertę różnych zajęć, na 6-latków czekają specjaliści oraz odpowiednio wyposażone sale lekcyjne. Dla najmłodszych dzieci nauka ma się łączyć z zabawą.

Miasto przygotowało ulotkę informacyjną dla rodziców, w której podkreśla się gotowość dzieci 6-letnich do rozpoczęcia nauki w szkole wynikającą z odbytego rocznego przygotowania przedszkolnego. Życzliwi i profesjonalni pedagodzy, specjaliści z zakresu logopedii i psychologii, odpowiednie wyposażenie sal lekcyjnych oraz ciekawa oferta zajęć, także świetlicowych, mają pomóc 6-latkom w wejściu na kolejny etap edukacji.

Miasto szkół dla maluchów

Podobna kampanię informacyjną dla rodziców 6-latków zorganizował samorząd Łodzi. W materiałach kampanii informuje on, że łódzkie szkoły są doskonale przygotowane na przyjęcie sześciolatków. Przez ostatnie lata sukcesywnie remontowano w nich sale, korytarze i sanitariaty. A wszystko po to, by uczniowie, również ci najmłodsi, czuli się w podstawówkach komfortowo.

UM Łodzi. - Nasi eksperci starają się odpowiedzieć na pytanie „Dlaczego warto posłać sześciolatka do szkoły?”, rozwiać najczęstsze wątpliwości i podpowiedzieć, jak niewiele formalności wymaga zapisanie malucha do szkoły. Mamy nadzieję, że ta inicjatywa będzie pomocna, ułatwi Państwu podjęcie tej ważnej decyzji i zachęci do posłania sześciolatka do podstawówki. W końcu Łódź, to „Miasto Szkół dla Maluchów”.

Warszawa przekonuje, że warto

Warszawa to kolejne miasto, które zachęca do posyłania 6-latków do szkół. Zostawienie wszystkich 6-latków w przedszkolach oznacza dla Warszawy, podobnie jak dla innych miast, problemy dla nauczycieli i dla rodziców 3-latków.

Władze stolicy informują, że jeżeli do szkoły w tym roku nie poszłyby wszystkie 6-latki z Warszawy, to 1,2 tys. nauczycieli mogłoby mieć kłopoty ze znalezieniem pracy. Z drugiej strony powstałby problem z zapewnieniem miejsc w przedszkolach dla młodszych dzieci, ponieważ zajęłyby je właśnie 6-latki, których może być nawet 20 tysięcy.

Dlatego Warszawa zachęca rodziców 6-latków, aby posyłać swoje dzieci do pierwszych klas. Po ferii zimowych rozpoczęły się spotkania z nauczycielami i specjalistami, dni otwarte i lekcje pokazowe w szkołach. Dzięki temu rodzice mogą poznać nauczycieli, specjalistów, ofertę bezpłatnych zajęć pozalekcyjnych, kółka zainteresowań oraz samemu sprawdzić, czy szkoła jest przygotowana na przyjęcie najmłodszych dzieci. Warszawskie szkoły podstawowe w ostatnich latach zostały dostosowane do potrzeb sześciolatków. Powstały szkolne place zabaw oraz sale lekcyjne z częścią edukacyjną i rekreacyjną, a łazienki

odpowiadają potrzebom młodszych dzieci. Również nauczyciele zostali przygotowani do pracy z najmłodszymi uczniami - biorą pod uwagę możliwości skupiania uwagi, sprawność rąk i tempo pracy każdego dziecka.

Od 2009 roku w Warszawie już 42 tys. dzieci rozpoczęło edukację szkolną w wieku 6 lat. Co roku średnio 1/5 budżetu miasta jest przeznaczana na wydatki oświatowe. Od 2007 r. zbudowano 11 szkół i 20

6-LATKI W SZKOLE? JESTEŚMY GOTOWI!

DLCZEGO WARTO POSŁAĆ 6-LATKA DO SZKOŁY?

- ŁÓDZKIE SZKOŁY SĄ DOSKONAŁE PRZYGOTOWANE NA PRZYJĘCIE NAJMŁODSZYCH.** Placówki dysponują wyszkoloną i profesjonalną kadrą pedagogiczną, a sale lekcyjne są kolorowe, przyjazne, bezpieczne i wyposażone w przybory dostosowane do wieku uczniów.
- DZIECI BĘDĄ UCZYLI SIĘ SAMODZIELNOŚCI I PEWNOŚCI SIEBIE.** Maluch w szkole, w gronie rówieśników i pod czujnym okiem nauczycieli będzie mógł pracować nad samodzielnością i pewnością siebie.
- WYKORZYSTUJEMY NAJLEPSZY OKRES NA ROZWÓJ DZIECKA.** Badania pokazują, że dzieci rozpoczynające naukę wcześniej, osiągają znacznie lepsze wyniki niż te, które idą do szkoły w późniejszym wieku. Sześciolatek doskonale przyswaja wiedzę.
- DZIECI BĘDĄ UCZYLI SIĘ PRZEZ ZABAWĘ.** Szkoła dla sześciolatka to nie koniec dzieciństwa, ale szansa na rozwijanie zainteresowań i zdolności.

WIĘCEJ: WWW.LODZ.PL/6LATKI

Władze Łodzi podkreślają ponadto, że dzieci w wieku sześciu lat są intelektualnie gotowe do rozpoczęcia nauki, świetnie przyswajają nowe informacje. Według badań, na dalszych etapach edukacji radzą sobie lepiej niż ich rówieśnicy, którzy zostali w przedszkolach rok dłużej.

- Prowadząc kampanię „Miasto Szkół dla Maluchów” chcemy ułatwić Państwu dostęp do informacji o sześciolatkach w szkołach - czytamy na stronie

przedszkoli, a około 500 placówek zostało zmodernizowanych lub wyremontowanych. Na ten cel miasto w latach 2007-2015 przeznaczyło ponad 2,3 mld zł.

1000 zł dla rodziców

W Opolu powstał projekt kompleksowych działań, które podejmie samorząd, aby dzieci 6-letnie czuły się w szkole bezpiecznie, pewnie, by rodzice byli przekonani, że mają tam bardzo dobrą opiekę. Najgłośniejszym póki co punktem tego projektu jest 1000 zł na wyprawkę dla każdego 6-latka, który w tym roku pójdzie do szkoły. Warto jednak podkreślić, że władze Opola już od 2008 roku realizowały odrębny program zachęcający rodziców do posyłania 6-latków do szkoły. Wielu rodziców już wcześniej decydowało się na taki krok.

W Opolu mieszka niemal tysiąc dzieci w wieku 6 lat. Ich liczba pomnożona przez tysiąc złotych na wyprawkę daje kwotę miliona złotych. Miasto czekają też dodatkowe wydatki na dodatkowe zadania związane chociażby z zatrudnieniem asystentów dla nauczycieli najmłodszych uczniów. Władze Opola chcą bowiem, by asystenci pomagali zarówno nauczycielom, jak i uczniom odnaleźć się w nowej sytuacji. W sumie więc przyjęcie wszystkich opolskich 6-latków w szkołach może maksymalnie kosztować 1,2-1,3 mln zł.

Władze miasta podkreślają, że gdyby dzieci te zostały w przedszkolach, samorząd musiałby ponosić dodatkowe wydatki związane z większymi kosztami utrzymania dzieci w przedszkolach, tworzeniem kolejnych oddziałów przedszkolnych i kolejnych oddziałów w żłobkach. Warto jeszcze pamiętać o różnicy w wysokości subwencji oświatowej na dzieci szkolne i przedszkolne. Na dziecko, które jest w przedszkolu, samorząd otrzymuje około 1370 zł, natomiast na dziecko w szkole jest to 5357 zł.

Opolska wyprawka nie będzie wypłacana rodzicom w formie gotówki. Prawdopodobnie gmina zwróci poniesione koszty na podstawie faktur. Wydatki dopuszczone w wyprawce określone zostaną w katalogu i będą musiały być związane z samym dzieckiem.

W marcu lub kwietniu odpowiednia uchwała trafi pod obrady rady miejskiej Opola. Obecnie trwają prace nad szczegółami. Bon samorządowy można uruchomić na podstawie ustawy o systemie oświaty bądź ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Za mądry na przedszkole

Władze Tychów rozpoczęły kampanię „Jestem za mądry już na przed-

szkole! Świetnie odnajdę się w tyskiej szkole”. Tyska kampania ma zachęcić rodziców, by posłali swoje sześciolatnie dzieci do szkół. W sumie w Tychach od września mogłoby pójść do szkoły ponad 1400 sześciolatków.

Już kilka lat temu w mieście realizowana była podobna kampania, kiedy to - podobnie jak teraz - o posłaniu 6-latka do szkoły decydowali rodzice. Dziś pierwsze sześciolatki, które poszły wówczas do szkół są już w gimnazjum. Przez ten okres miasto zwiększyło o ponad 30 liczbę etatów nauczycieli w świetlicach szkolnych i dostosowało godziny pracy tych świetlic do potrzeb rodziców. W ostatnich latach na remonty i wyposażenie szkół samorząd wydał ponad 3,5 miliona złotych. Wszystko po to, aby jak najlepiej przygotować się na przyjęcie 6-latków.

Jednocześnie Miejski Zarząd Oświaty w Tychach poprosił szkoły o zebranie opinii nauczycieli uczących dzieci 6-letnie w klasach pierwszych oraz opinii rodziców, którzy posłali swoje 6-letnie pociechy do szkół. Większość z nich to opinie pozytywne. Zwrócono uwagę, że lepsze wyniki sprawdzianu końcowego pisanego na koniec edukacji w szkole podstawowej osiągają uczniowie, którzy naukę rozpoczęli w wieku 6 lat.

Wyprawka i walka z otyłością

500 złotych jednorazowej wyprawki przeznaczy gmina Sosnowiec dla każdego 6 i 7-latka, który po raz pierwszy we wrześniu 2016 roku rozpocznie naukę w pierwszej klasie szkoły podstawowej. W mieście trwają prace nad wprowadzeniem programu. Pieniądze z wyprawki rodzice będą mogli przeznaczyć np. na wyposażenie ucznia w przybory szkolne. Na przyszłych pierwszaków czekają także pakiety badań prozdrowotnych.

Władze miasta zachęcają rodziców do tego, aby dzieci, które właśnie odbywają roczne przygotowanie przedszkolne, kontynuowały edukację w szkołach, które są przygotowane na przyjęcie 6-latków. Zwracają uwagę, że dzięki temu bez większego problemu 3-latki znajdą swoje miejsce w przedszkolach.

Dla przyszłych pierwszoklasistów, którzy we wrześniu zainaugurują szkolną edukację miasto przygotowało także pakiety bezpłatnych badań w kierunku wykrywania otyłości. W ramach etapu przesiewowego przeprowadzone zostaną: badania fizykalne z pogłębionym wywiadem w kierunku obciążenia ryzykiem chorób metabolicznych, test wydolności fizycznej i pomiar ciśnienia tętniczego. Wszystkie dzieci zakwalifikowane

do kolejnego etapu programu zostaną skierowane na badania krwi w niezbędnym zakresie, tak by ocenić możliwe choroby, przyczyny i skutki otyłości. Dla wszystkich uczestników oraz rodziców odbędą się indywidualne konsultacje z lekarzem (specjalista w chorobach dzieci lub w chorobach metabolicznych), psychologiem, dietetykiem oraz specjalistą aktywności fizycznej. W porozumieniu ze wszystkimi specjalistami biorącymi udział w etapie interwencyjnym programu zostanie wytyczony plan postępowania zdrowotnego dla dziecka skupiający się na zmianie diety, aktywności fizycznej i zachowań zdrowotnych w rodzinie.

Oferta dla świadomych rodziców

Specjalnie przygotowany program wsparcia - propozycję dla „świadomych rodziców” dzieci 6-letnich przygotował samorząd Rybnika. Oferta miasta jest bardzo konkretna. Na pierwszy plan wysuwa się doskonale przygotowana do pracy z 6-latkami kadra pedagogiczna i rozwinięta baza dydaktyczna placówek oświatowych. Sale lekcyjne posiadają kącieki do zabawy i odpoczynku, pomoce dydaktyczne dostosowane są do wieku dzieci, najmłodsze dzieci mogą też korzystać z placów zabaw, które funkcjonują praktycznie przy każdej szkole podstawowej.

Dla dzieci sześciolletnich, które rozpoczną naukę w roku szkolnym 2016/2017 przygotowano też dodatkowe korzyści. Będzie to bezpłatne ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków, świetlica czynna zgodnie z potrzebami rodziców, stały dostęp do logopedy, działania skupione na profilaktyce otyłości wśród dzieci, badania przesiewowe wad postawy, a następnie – w zależności od zapotrzebowania – organizacja gimnastyki korekcyjnej.

Miasto zapewni też dzieciom sześciolletnim wartość około 200 zł wyprawkę, w skład której wejdą materiały szkolne, m.in. bloki rysunkowe, kolorowe papiery, komplet zeszytów, kredki, farby, długopisy, worki na buty z logo miasta i inne przydatne pierwszoklasistcie przybory.

Władze Rybnika, podobnie jak samorządy innych miast, liczą też na to, że do rodziców trafią argumenty mówiące o bardzo dobrych wynikach nauczania osiągniętych przez uczniów, którzy rozpoczęli naukę właśnie w wieku 6-lat. Takie dzieci z powodzeniem funkcjonują w rybnickich placówkach już od 2009 roku.

(epe)

100 lat praw miejskich Dąbrowy Górniczej

Dąbrowa - dla aktywnych

Położona na południu Polski, w województwie śląskim Dąbrowa Górnicza liczy obecnie około 125 tysięcy mieszkańców. Stanowi część Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii „Silesia”, skupiającej czternaście miast regionu.

Rozległe terytorialnie miasto, liczące aż 188 km² obejmuje tereny od Czarnej Przemszy do środkowej części Pustyni Błędowskiej. Dąbrowa jest miastem bardzo zróżnicowanym krajobrazowo – z jednej strony w miejskim pejzażu dominują zakłady przemysłowe, zwłaszcza w mocno zurbanizowanym centrum, a z drugiej – malownicze krajobrazy leśne i pagórkowate.

W 1996 roku wyznaczono podstrefę sosnowiecko-dąbrowską Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (KSSE). Jej cechą charakterystyczną jest rozproszenie terytorialne obszarów przeznaczonych pod inwestycje oraz ich położenie w pobliżu restrukturyzowanych przedsiębiorstw.

W mieście działa kilka wyższych uczelni -

Wyższa Szkoła Biznesu, Wydział Chemiczny Politechniki Śląskiej oraz zamiejscowy ośrodek krakowskiej Akademii Górniczo-Hutniczej.

To częściowo kontynuacja tradycji. Na przełomie XIX i XX wieku w związku z szybkim rozwojem górnictwa i hutnictwa Dąbrowa była największym skupiskiem inteligencji technicznej w Zagłębiu - jej kuźnią była Szkoła Górnicza „Szttygarka”.

W 1916 roku podniesiono wieś Dąbrowę do rangi miasta. Odtąd rozpoczął się czas intensywnego jej rozwoju. Największy wpływ na rozwój miasta miało wybudowanie tu w latach 1972-76 największego w kraju i jednego z największych w Europie Kombinatu Metalurgicznego Huta Katowice – obecnie Arcelor Mittal Poland S.A. Historia dąbrow-

skiego górnictwa zakończyła się w 1995 roku, kiedy to wydobyto ostatnią tonę węgla z kopalni „Paryż”. Wtedy też miasto zaczęło budować nową tożsamość.

Body na obchody

Miasto inauguruje kampanię dla świeżo upieczonych rodziców i ich pociech pod nazwą „BODY na OBCHODY”. Każdy z rodziców dzieci urodzonych w 2016 roku w Dąbrowie Górniczej, który zjawi się w Urzędzie Stanu Cywilnego w celu dopełnienia wszystkich formalności związanych z urodzeniem potomka, otrzyma pamiątkowe body z okazji obchodów 100-lecia miasta. Miasto planuje, że każdy maluch zostanie sfotografowany w jubileuszowym body, a zebrane zdjęcia pozwolą na stworzenie pamiątkowego albumu wszystkich młodych dąbrowian urodzonych w tym roku.

Rozpędzone inwestycje

Warto mieć marzenia

Ze Zbigniewem Podrazą, prezydentem Dąbrowy Górniczej, rozmawia Hanna Hendrysiak

■ **Dąbrowa obchodzi stulecie nadania praw miejskich. To dobra okazja do podsumowań... Jakim miastem jest dzisiaj?**

Na pewno jest miastem nowoczesnym, łączącym wiele kontrastów. Z jednej strony są to rozległe tereny przemysłowe i inwestycyjne, z drugiej bogate, zielone tereny rekreacyjne. Jest też jednym z największych polskich miast, jeśli chodzi o terytorium.

Od samego początku Dąbrowa wzrastała w oparciu o przemysł i przechodziła różne fazy. Początek XX wieku to nadanie praw miejskich i boom związany z rozwojem górnictwa i hutnictwa, które na lata ukształtowały przemysłowy charakter miasta.

Ważnym elementem była budowa i rozwój Huty Katowice, która dokładnie 40 lat temu rozpoczęła w Dąbrowie produkcję stali. To właśnie budowa huty wpłynęła na poszerzenie granic Dąbrowy i włączenia w jej skład okolicznych miejscowości oraz budowę 10-15 tysięcznych osiedli mieszkaniowych.

Były też momenty trudne, takie jak powojenne lata 90. i zamykanie kopalń. Pojawiła

się jednak szansa, jaką było powstanie specjalnej strefy ekonomicznej i budowa w niej nowych zakładów przemysłowych oraz możliwość pozyskiwania inwestorów zagranicznych. Dzięki temu w Dąbrowie pojawiły się znane międzynarodowe koncerny, m.in. Saint Gobain zajmujący się produkcją szkła czy jeden z najbardziej znanych na świecie producentów systemów hamulcowych Brembo.

■ **Ale Dąbrowa to także dużo terenów rekreacyjnych.**

To potencjał, który od niemal 10 lat staraliśmy się konsekwentnie wykorzystywać. Mamy 4 piękne jeziora, parki, lasy, Pustynię Błędowską. Na ich podstawie stwarzamy warunki sprzyjające aktywności mieszkańców, nie tylko Dąbrowy Górniczej, ale i całego regionu. Jeziora dzisiaj to już nie tylko żaglówki, ale również ścieżki rowerowe, trasy dla rolkarzy, bieganie, nordic walking. Równolegle rozwijamy także bazę ogólnodostępnych obiektów sportowych przy szkołach i na osiedlach, a w tym 11 basenów.

To wszystko niewątpliwie przekłada się na zainteresowanie sportem, aktywność mieszkańców, ale i sportowe sukcesy – siatkarki i koszykarze MKS Dąbrowa Górnicza rozgrywający swoje mecze w Hali Widowiskowo-Sportowej „Centrum” dostarczają nam sportowych emocji na najwyższym sportowym poziomie.

■ **To dlatego promujemy się hasłem: Dąbrowa – dla aktywnych?**

Już w 2007 roku, pracując nad strategią rozwoju miasta założyliśmy, że oprócz rozwoju gospodarczego i pozyskiwania inwestorów tworzących nowe miejsca pracy, równie istotna jest poprawa jakości życia w mieście. Stąd też duży akcent na rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Mamy też pasjonatów, którzy tę aktywność fizyczną „nakręcają”. Organizujemy półmaraton, który już na stałe wpisał się na „biegową” mapę Polski. Mamy wiele innych imprez biegowych, w tym po Pustyni

Aquapark „NEMO - Wodny Świat” w Dąbrowie Górniczej.

Fot. Archiwum UM

Główne obchody jubileuszu miasta odbędą się latem. Od 18 do 21 sierpnia br. trwać będzie w Dąbrowie **Weekend Stulecia**. Pierwszego dnia przed Pałacem Kultury Zagłębia, przy współudziale przedstawiciela Domu Habsburgów, będzie miała miejsce inscenizacja historyczna prezentująca wydarzenia z 1916 roku, salwa armatnia na cześć miasta i koncert Orkiestry Represen-

cyjnej Wojska Polskiego. W piątek będą obchody Święta Wojska Polskiego z piknikiem historyczno-militarnym, pokazami sprzętu i musztry paradowej w wykonaniu wielu grup rekonstrukcji historycznej. Sobota będzie miała charakter muzyczny - dla mieszkańców Dąbrowy Górniczej zagra przynajmniej 100 akordeonistów. Swoje umiejętności zaprezentuje także Marcin Wyrostek w projekcie

Błędownskiej, czy też maratony MTB organizowane wspólnie z Czesławem Langiem. Te inicjatywy oraz sprzyjające warunki niewątpliwie pobudzają do aktywności.

Ale aktywność mieszkańców to nie tylko aktywność fizyczna. To również aktywność obywatelska. Obecnie pracujemy nad czwartą już edycją Dąbrowskiego Budżetu Partycypacyjnego, w który włączają się aktywnie wszystkie grupy mieszkańców, aktywnie uczestniczą w forach dzielnicowych, co przekłada się na realizację każdego roku kilkudziesięciu projektów o wartości 8 mln zł. Co godne podkreślenia, w niektórych dzielnicach w te inicjatywy angażuje się ponad 80% mieszkańców.

■ Co jest największym wyzwaniem na dziś?

To przede wszystkim duże inwestycje, które już realizujemy bądź których realizację planujemy w najbliższym czasie. Jednym z takim przedsięwzięciem na pewno będzie rozwój tzw. „zielonej mobilności”, czyli projekt, dzięki któremu rower będzie miał szansę w Dąbrowie stać się jednym z pełnoprawnych środków komunikacji, m.in. dzięki sieci dróg rowerowych czy parkingów rowerowych i rowerowych centrów przesiadkowych przy największych węzłach komunikacji publicznej. Przymierzamy się również, wspólnie z okolicznymi miastami, do realizacji projektu „Zagłębiowski Park Line-

arny” związanego z rewitalizacją parków leżących w dolinie rzeki Przemszy i obejmującego w Dąbrowie najstarszy park miejski – Park Zielona.

Konsekwentnie dalej będziemy inwestować w szkolnictwo, m.in. poprzez dalsze remonty i termomodernizacje szkół i przedszkoli, a także rozwiązania przyjazne środowisku, m.in. nowoczesne i energooszczędne oświetlenie ledowe miejskich ulic.

■ A co już się udało?

Na pewno remont zabytkowego Pałacu Kultury Zagłębia, budowa nowoczesnego ośrodka dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, który powstał za ponad 60 mln zł i dysponuje ponad 500 miejscami dla podopiecznych z całego regionu. Trwa również budowa Zagłębiowskiego Centrum Onkologii, które mimo że nie posiada kontraktu z NFZ, pomaga pacjentom.

Dąbrowa jest też rozpedzona pod względem inwestycyjnym. W minionych latach oddaliśmy do użytku drogę łączącą nasze największe tereny inwestycyjne z najważniejszymi drogami regionu i dzisiaj mamy już tego pierwsze efekty – japońskiego inwestora, firmę NGK, która buduje fabrykę nowoczesnych filtrów do silników diesla. Nasze starania w tym zakresie są dobrze oceniane przez specjalistów oraz inwestorów, prowadzimy rozmowy i liczymy, że niebawem kolejni inwestorzy zdecydują się ulokować swoje inwestycje w naszym mieście.

Największa inwestycja

Porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w Dąbrowie Górniczej kosztowało 513 mln zł. Prace zakończyły się w styczniu 2015 roku. Wybudowanych zostało 246 km sieci (w tym 121 km kanalizacji sanitarnej, 62 km wodociągu, 63 km kanalizacji deszczowej). Prace budowlane trwały jednocześnie w 10 dzielnicach miasta. Odtworzonych zostało łącznie ponad 680 tys. metrów nawierzchni na ponad 170 miejskich ulicach. Powstało 21 obiektów tłoczni ścieków sanitarnych, dwie przepompownie ścieków deszczowych oraz jeden zbiornik retencyjny ścieków deszczowych.

Music&Dance Show, będącym połączeniem muzyki oraz choreografii tanecznych. Ostatni dzień – niedziela – to tzw. videomapping, przedstawienie historycznych wydarzeń, tym razem na tle obiektów dawnego zakładu Defum, w widowisku światło-dźwięk.

Na podstawie materiałów z miasta przygotowała **Hanna Hendrysiak**

■ A projekt „Fabryka Pełna Życia”?

Ten projekt to jest spełnienie marzeń wielu z nas, marzeń, które pojawiły się gdzieś 15-20 lat temu. Chodzi o stworzenie tętniącego życiem centrum miasta, którego ze względu na swój przemysłowy charakter, Dąbrowa Górnicza nigdy nie miała. „Fabryka Pełna Życia” to nazwa projektu dotyczącego dawnej fabryki obrabiarek „Defum” położonej w samym centrum miasta. W ubiegłym roku udało nam się ten teren pozyskać – ponad 4 hektary wraz z pofabrycznymi obiektami. Chcemy stworzyć tam centrum, które służyłoby różnym grupom wiekowym mieszkańców, pobudzało i wykorzystywało ich aktywność. Chcemy też włączać mieszkańców do pracy nad tym projektem i jednocześnie połączyć to z wizją inwestorów prywatnych. Prowadzimy już rozmowy z PKP, by włączyć w to dworzec kolejowy. Wstępny projekt złożyliśmy już w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego – jest w tej chwili poddawany ocenie. Mamy nadzieję, że nasz wniosek otrzyma akceptację komisji konkursowej i dzięki wsparciu finansowemu państwa będziemy mogli go realizować.

Warto mieć marzenia, bo jest szansa, że się zrealizują. Mamy podobne doświadczenie z ośrodkiem dla dzieci niepełnosprawnych, który był marzeniem – wydawało się – nie do urzeczywistnienia. A dzisiaj funkcjonuje i przyjmuje dzieci z całego regionu.

■ Życząc więc dalszego spełniania marzeń.

Pierwsze takie zawody

Spartakiada samorządowa

W sierpniu tego roku Związek Miast Polskich zaprasza wszystkich pracowników samorządowych do startu w kilkunastu konkurencjach sportowych, m.in. biegach, kolarstwie, siatkówce plażowej, strelballu, badmintonie. W Poznaniu odbędzie się bowiem pierwsza samorządowa spartakiada.

Wszystkie dostępne badania i wskaźniki pokazują, że coraz częściej jako sposób na spędzenie czasu wolnego wybieramy aktywność fizyczną. Nie tylko w dużych miastach powstają siłownie na świeżym powietrzu cieszące się wielkim zainteresowaniem wśród mieszkańców. Nowoczesne hale sportowe do późnych godzin nocnych wypełnia gwar miłośników siatkówki, koszykówki, piłki halowej. Skutecznie nadrabiamy zaległości, na co dowodem jest sukces programu Orlik. Ruch i aktywność fizyczna stają się nie tylko modne, ale także naprawdę powszechne.

Związek Miast Polskich podpisał porozumienie z firmą Konsulting Konrad Tuszewski na organizację dla samorządowców ogólnopolskich zawodów w różnych dyscyplinach sportu.

Spartakiada odbędzie się w ostatni weekend wakacji, od 26 do 28 sierpnia w Poznaniu na terenach Toru Regatowego Malta. Zlokalizowane tutaj obiekty sportowe pozwalają zorganizować na najwyższym poziomie takie konkurencje jak pływanie (Termy Maltańskie), bowling, biegi, kolarstwo (cross), ringo, streetball. Położone nieopodal obiekty Politechniki Poznańskiej staną się areną rozgrywek w badmintonie i speed badmintonie.

Organizator zapewnia w ramach pakietu startowego nie tylko udział w konkurencjach, ale także nocleg, wyżywienie i transport. Zawodnicy będą zakwaterowani w akademikach Politechniki Poznańskiej i AWF-u, które położone są nieopodal Malty.

Obok części sportowej zawodnicy spotkają się dwukrotnie na imprezach integracyjnych, które pozwolą nie tylko dokonać analizy wyników sportowych, ale także lepiej się poznać i wykazać umiejętnościami tanecznymi.

Spartakiada jak przystało na imprezę dużej rangi, będzie mieć pełną oprawę, nie zabraknie ceremonii otwarcia z ogniem, hymnem

i wciągnięciem flagi, dekoracji medalistów i ceremonii zakończenia. Prowadzone są już rozmowy ze znanymi kompozytorami i plastykami; zarówno hymn jak i flaga będą specjalnie przygotowane na tę okazję.

Rywalizacja prowadzona będzie w kategorii pań i panów z podziałem na kategorie wiekowe. Obok klasyfikacji indywidualnej w poszczególnych konkurencjach wszystkie wyniki liczone będą do punk-

Obok części sportowej zawodnicy spotkają się dwukrotnie na imprezach integracyjnych, które pozwolą nie tylko dokonać analizy wyników sportowych, ale także lepiej się poznać i wykazać umiejętnościami tanecznymi.

Spartakiada jak przystało na imprezę dużej rangi, będzie mieć pełną oprawę, nie zabraknie ceremonii otwarcia z ogniem, hymnem

tacji generalnej prowadzonej w czterech grupach miast podzielonych wg. klucza ilości mieszkańców.

Więcej informacji na stronie:

www.spartakiadasamorzadowa.pl

Kontakt z organizatorem:

biuro@spartakiadasamorzadowa.pl
791 40 40 38

Z przykrością dowiedzieliśmy się o odejściu naszego kolegi, przyjaciela Lucjana Goczola. Był on nie tylko zaangażowanym w pracę na rzecz swojego miasta samorządowcem, ale także bardzo lubianym kolegą. Ciężko jest przyjąć do wiadomości, że nie ma Go już wśród nas.

Bytomianin oddany swojemu Miastu do samego końca.

Lucek ...będziesz dla nas zawsze przykładem jak trzeba pracować i równocześnie kochać swoje miasto i ludzi.

Janusz Szewczuk i koledzy

Pożegnanie na stronie Urzędu Miejskiego w Bytomiu

XXXVII ZGROMADZENIE OGÓLNE

25-lecie restytucji Związku Miast Polskich
100-lecie praw miejskich Dąbrowy Górniczej

Dąbrowa Górnicza, 3-4 marca 2016

Porządek obrad

3 marca, czwartek

12:00 - 14:00 – obiad, rejestracja uczestników

14:00 - 17:00 – **OBRADY PLENARNE**, Pałac Kultury Zagłębia, Plac Wolności 1

I. Otwarcie obrad przez Prezesa ZMP, wystąpienia Gości

II. Obrady – część statutowa

1. Powołanie prezydium i komisji, przyjęcie porządku obrad
2. Przyjęcie regulaminu obrad
3. Sprawozdanie Zarządu z działalności Związku w 2015 roku
4. Sprawozdanie z wykonania budżetu i przedstawienie bilansu Związku za rok 2015
5. Opinia Komisji Rewizyjnej o sprawozdaniach Zarządu
6. Dyskusja i głosowanie nad przyjęciem sprawozdań za 2015 rok i bilansu za rok 2015
7. Rozpatrzenie projektu uchwały ws. zmian w Statucie
8. Rozpatrzenie projektu uchwały w sprawie zmiany uchwały nr 5/2014 XXXV ZO ZMP z dnia 13 marca 2014 r. w sprawie wysokości i terminu płatności składek członkowskich
9. Głosowanie w sprawie odwołania członka Komisji rewizyjnej.
10. Przedstawienie też programu działania Związku na rok 2016
11. Przedstawienie projektu budżetu na rok 2016
12. Rozpatrzenie uchwały w sprawie zaciągnięcia kredytu
13. Głosowanie nad budżetem Związku
14. Wybory uzupełniające do Komisji Rewizyjnej

III. Dyskusja programowa – przyjęcie też programu działania i budżetu na rok 2016

17:30 - 19:15 – **OBRADY ZESPOŁÓW (KOMISJI)** – rozwiniecie też programu działania (tematy: finanse miast, konsolidacja VAT, rewitalizacja, planowanie przestrzenne, edukacja, polityka społeczna)

19:30 - **Koncert jubileuszowy 100 lat Dąbrowy Górniczej, 25 lat Związku**

20:15 - uroczysta kolacja

4 marca, piątek

9:30 - 12:00 – **PRZEDSTAWIENIE WNIOSKÓW ZESPOŁÓW ROBOCZYCH,
DYSKUSJA I PRZYJĘCIE PROGRAMU DZIAŁANIA**

12:00 - 13:00 – **SREBRNE LAURY ZWIĄZKU NA SREBRNY JUBILEUSZ**

13:00 - obiad

„Samorząd Miejski” - miesięcznik wydawany przez Związek Miast Polskich.

Adres wydawcy: ul. Robocza 42, 61-517 Poznań.

„Samorząd Miejski” redaguje zespół w składzie: Ewa Parchimowicz – redaktor naczelna, Joanna Proniewicz, Hanna Hendrysiak. Oprawa graficzna, skład: Krzysztof Paczyński.

Adres redakcji: ul. Robocza 42, 61-517 Poznań, tel. 61 63 350 54, fax 61 63 350 60,

http://www.zmp.poznan.pl/strona-68-samorząd_miejski.html, e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl